

२७ भाषांच्या पैलूंचे अद्वितीय व्यक्तिमत्व सौ. माधुरी दातार

अरेबिक, चिनी, डॅनिश, फ्रेंच, बल्गेरियन, झेक, डच, जर्मन, ग्रीक, इंडोनेशियन, जपानी, नॉर्वेजियन, पोलिश, पुर्तुगाली, रशियन, स्वाहिली, थाई, युगोस्लाव्हियन, हंगेरियन, इटालियन, मलेशियन, पर्शियन, पोर्तुगिज, रूमानियन, स्पॅनिश, स्वित्झरलंड आणि टर्कीश या २७ भाषांची नुसती नावे लिहीताना आणि वाचताना आपली एवढी दमछाक होते. पण पुण्याच्या सौ. माधुरी दातार या महिलेला या सर्व परदेशी भाषा अवगत आहेत. लिहायला, वाचायला आणि बोलायला सुध्दा. कुणाला हा एक दैवी चमत्कारच वाटे! परंतु त्या चमत्कारामागे माधुरीताईंची अफाट तपश्चर्या आणि प्रबळ ज्ञान लालसा आहे.

माधुरीताईंच्या या बहुभाषांच्या ज्ञानाला मोठ्या बहिणीमुळे सुरुवात झाली. बहिणीच्या तोंडून फ्रेंच भाषा छान आहे हे ऐकल्यामुळे त्यांनी बी.ए.ला मानसशास्त्राच्या जोडीला फ्रेंचही घेतले. एम. ए. च्या वर्षी 'इंडिया फॉडेशनच्या' शिष्यवृत्तीसाठी दोन परकीय भाषा घेणे आवश्यक होते. त्यामुळे माधुरीताईंनी फ्रेंचच्या जोडीला जर्मन भाषेतला दोन महिन्यांचा स्पीड कोर्स केला. मंगोलियन भाषा तर त्या फक्त दोन दिवसात शिकल्या. जर्मन भाषेत रस निर्माण झाल्यामुळे पुढचे दोन कोर्सेसही केले आणि त्यात पहिला क्रमांक पटकाविला.

त्यानंतर माधुरीताईंना "सौ.आय.डी." मध्ये

मुंबईला दुभाषा आणि भाषांतरकार म्हणून नोकरी मिळाली. फ्रेंच, जर्मन आणि अरेबिक या तीन भाषा घ्यायचे अशी अट होती. माधुरीताईंना नावा शिकण्याची आवड होतीच. प्रशासनाने त्यांची अरेबिक शिकण्याची सोय करून दिली. या नोकरीत परदेशी पाहुण्यांचे स्वागत करणे, त्यांच्याशी

२७ परदेशी भाषांवर प्रभुत्व मिळविलेल्या पुण्याच्या सौ. माधुरी दातार यांचा रोटरी क्लबतर्फे येथील मेसॉनिक हॉलमध्ये आज सायं. ६-३० वा. व्याख्यानार्थाचा कार्यक्रम आयोजित करण्यात आला आहे. त्यानिमित्त त्यांचा परिचय करून देणारा हा लेख.

- सौ. सुनंदा जटीवाले

संवाद साधण्यासाठी दुभाषांचे काम करणे, काही महत्त्वाच्या गोष्टींचे भाषांतर करणे यासारखी कामे त्यांनी केली. तिथे इतर भाषा शिकायलाही त्यांना वाव मिळाला. डिपार्टमेंटच्या लोकांनी त्यांना उत्तम सहकार्य केले. भाषा शिकण्यासाठी सवलतीच्या रजा दिल्या.

बहुविध भाषा येत असल्यामुळे माधुरीताईंना खूपच फायदा झाला. परदेशी पाहुण्यांशी, उच्चस्तरीय अधिकाऱ्यांशी बोलताना नकळत त्यांचा आत्मविश्वास वाढत

गेलो. वागण्या-बोलण्यात अधिक सफाई येत गेली. त्यावेळी मिळणाऱ्या सर्व रजा (बाळंतपणाचा सोडून) आणि फुरसतीचा संपूर्ण वेळ माधुरीताईंनी नवीन नवीन भाषा शिकण्यात कारणी लावला. मुंबई मराठी संघाच्या रशियन वर्गातून रशियन शिकल्या. जपान असोसिएशनमधून जपानी भाषा

शिकल्या. डच भाषा स्वतःच पुस्तकावरून शिकल्या. शिकलेल्या भाषांचा उपयोग त्यांच्या नोकरीसाठी होत असल्यामुळे सरकारकडून आणि सहकारी-वर्गिकांकडून त्यांना पुस्तके शब्दकोश मिळण्याबाबत खूपच सहकार्य मिळत होते.

लग्नानंतर माधुरीताई एक वर्ष पुण्याहून मुंबईला जाऊन नोकरी करित होत्या. त्याचा फारच त्रास व्हायचा. पण नोकरी सोडली

तर इतक्या भाषा शिकल्याचा काय उपयोग? म्हणून श्री. शंतनूराव किलोस्कर कन्सल्टंट मध्ये रूजू झाल्या. या नव्या नोकरीत त्यांना बँक, इन्शुरन्स, पत्रव्यवहार, तांत्रिक माहिती इ. गोष्टींशी निगडित विविध भाषांमधले शब्द शिकून घेतले.

मुलगा लहान असताना ऑफीस-घर आणि बालसंगोपन ही तारेवरची कसरत जमेना. तेव्हा नोकरी सोडायचा निर्णय माधुरीताईंनी घेतला. परंतु किलोस्कर कन्सल्टंट मधील मॅनेजिंग डायरेक्टर श्री. टिकेकर यांनी नोकरी न सोडण्याचा सल्ला दिला. आणि घरी बसून भाषांतराची कामे करू लागल्या. दरम्यान त्यांच्या या कामाचा भारतभर बोलबाला झाला. लोक कामे घरी आणून देऊ लागले. त्यामुळे माधुरीताईंनी स्वतःची स्वतंत्र 'भाषासेवा' (लॅंग्वेज सर्विसेस ब्युरो) सुरू केली. त्यांच्या मुलांमुळे त्यांनी लहान मुलांसाठी संगीतातून फ्रेंच भाषा शिकविण्याचे अभ्यासक्रम तयार केले. दस्तूरसारख्या काही शाळांमध्ये त्यांनी नोकरी केली. हा भाषा व्यवसाय करताना माधुरीताई दर्जाबद्दल फार जागरूक असतात. तसेच काम बिनचुक आणि वेळेवर पार पाडण्याची खबरदारी घेतात. त्यांच्या पाककलेच्या, खेळांच्या अथवा भरतकामांच्या आवडी जोपासण्यासाठी विविध भाषांमधील पुस्तके त्या सहज वाचू शकतात. अशा या विविध भाषी व्यक्तिमत्त्वाचे सर्वांनाच अप्रूप वाटेल यात शंका नाही.